

9. SINIF DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ SINAV ÇALIŞMA DÖKÜMANI

I. ÜNİTE: BİLGİ VE İNANÇ

Bilgi, İslam âlimleri tarafından ilim ve marifet kavramlarıyla ifade edilmiştir. İlim, bir şeyi olduğu gibi ve gerçeğe uygun şekilde bilmektir. Marifet ise bir şey hakkında düşünerek derin bilgi ve anlayışa ulaşmaktır.

İslam'da doğru bilginin kaynakları:
Selim akıl, doğru haber ve salim duyular.

1- Selim Akıl: İnsanın doğru karar vermesini sağlayan herhangi bir olumsuzluktan veya ortamın kötülüğünden etkilenmeyen, yaratılışındaki temizliği koruyan akıla denir. İslam dininde aklın kendinden beklenen işlevleri görebilmesi için akl-ı selim olması gerekir. Selim akıl, insanın doğru karar vermesini sağlayan, herhangi bir olumsuzluktan veya ortamın kötülüğünden etkilenmeyen, yaratılışındaki temizliğini ve safiyetini koruyan akıldır

2- Doğru (Sadık) haber: İslam'a göre bilgi edinme yollarından biri de sadık haberdır. Sadık haber, vahyi ve peygamberlerden gelen haberlerin tamamını kapsar. Vahiy; Allah'ın (c.c.) melek aracılığıyla peygamberlere, onların da insanlara bildirdiği, hayatın hangi ilkelere göre yaşanacağını ve nelere uyup nelerden sakınılacağını bildiren ilahî bilgiler ve bu bilgilerin gönderiliş tarzıdır. Sadık haberler, mütevatir haber ve peygamberlerden gelen haber olmak üzere iki kısımdır.

-Mütevatir Haber: Yalan üzere birleşmeleri aklın mümkün olmayan toplulukların aktara geldiği haberlere mütevatir haber denir. Allah'tan (c.c.) gelen vahiy yani Kur'an-ı Kerim, mütevatir şekilde bizlere ulaşmıştır.

-Peygamberden Gelen Haber: Peygambere Cebrail (a.s.) vasıtasıyla Allah'tan (c.c.) gelen bilgilerdir.

3- Salim Duyu Organları: İslam dinine göre bilgi edinme yollarından biri de herhangi bir etkenle kendisine ait özelliğini kaybetmemiş bulunan işitme, görme, koku alma, tatma ve dokunma duyularıdır.

İslam'da doğru bilginin (yakîn) aşamaları şunlardır:

1. İlme'l-yakîn: Bir şey hakkında habere dayalı olarak bize ulaşan kesin bilgidir.
2. Ayne'l-yakîn: Bir şey hakkında duyularımızla bizzat elde ettiğimiz kesin bilgidir.
3. Hakka'l-yakîn: Bir şeyi bizzat yaşayarak elde ettiğimiz kesin bilgidir.

İslam akaidi: İslam dininde inanılması farz olan iman esaslarına, dinin temel kural ve hükümlerine İslam akaidi denir.

Taklidi İman: Araştırmadan ve delillere dayanmadan çevrenin yönlendirmesiyle oluşan imana taklidî iman denir. Taklidî iman delillere dayanmadığı için zayıftır. Taklidî imana sahip olan kişi küçük bir engel veya itirazla karşılaştığında şüpheye düşerek imanı sarsılabilir. Ayrıca taklidî iman yeterince bilgiye dayanmadığı için insanı taassuba ve bağınazlığa sürükler.

Tahkiki İman: Hakiki yani gerçek imandır. Delillere, bilgiye, araştırma ve kavramaya dayalı iman tahkiki imandır. Tahkikî imana ulaşan kimse evreni ve yaratılışı inceler, dinin hükümleri hakkında bilgi sahibi olur. Böylece Allah (c.c.) ve diğer varlıklarla ilişkisi sağlam temeller üzerinde şekillenir. Tahkikî imanda bilgiye dayalı zihinsel faaliyet, kalpten bağlılık ve tam bir teslimiyet söz konusudur.

Meal: Kur'an ayetlerinin tam karşılıkları başka dillere aktarılamadığından, ayette anlatılmak istenileni kelimesi kelimesine değil de biraz ekşiğiyle başka bir dile çevirme, yakın anlamlar verme.

Tefsir: İnsanın bilgi birikimi ve Arap diline hakimiyeti ölçüsünde Kur'an-ı Kerim metninin içerdiği manaları ortaya çıkarması, yorumlaması.

II. ÜNİTE: DİN VE İSLAM

Din: Akıl sahibi olan insanların hem bu dünyada hem de ahirette mutluluğa ulaşmalarını sağlamak için gönderilen ilahi emirlerin bütününe din denir. İnsanlık tarihi boyunca Allah (c.c.), insanlar arasından seçtiği peygamberlerle emir ve yasaklarını bildirmiş, insanların dünya ve ahiret mutluluğunu sağlamak için din göndermiştir. Din duygusu, fitri (doğuştan gelen) bir özelliktir.

Uluhiyyet: İlahlık, tanrılık, ibadet edilen varlık ve mabut. İslam'a göre uluhiyyet makamı sadece Allah'a (c.c.) aittir.

Ubudiyyet: Kulluk, itaat, boyun eğme, ibadet etme. Allah'ın (c.c.) rızasını elde edebilmek için emirlerini içtenlikle yerine getirip yasaklarından kaçınmak.

Fıtrat: İnsanın yaratılışında bulunan ve hayatı anlamlandırma çabalarına yön veren, çalışmakla elde edilemeyen ve inanmayı da içeren, insanın doğuştan getirdiği yetenektir. Yüce Allah, tüm varlıkları kendi varlığını ve birliğini tanıyabilme gücü ve yeteneği ile yaratmıştır.

Haniflik, tevhid ve İslam inancıdır. Kur'an-ı Kerim'de haniflikle birlikte en çok adı geçen Peygamber Hz. İbrahim'dir.

İman: Allah'ın (c.c.) bir ve tek olduğuna ihlasla (samimiyetle) inanıp Hz. Muhammed'in (sav) peygamberliğini

kabul etmek, onun Kur'an-ı Kerim aracılığıyla getirdiklerine inanmak ve bunlara teslim olmaktır. Bu inanca sahip kimseye mümin denir.

İslam inanç esasları (İmanın şartları)

- 1- Allah'a iman
- 2- Peygamberlere iman
- 3- Kitaplara iman
- 4- Meleklerle iman
- 5- Ahiret gününe iman
- 6- Kaza ve kadere iman

İslam inanç esaslarının özellikleri:

- İslam'ın inanç esasları sade, açık ve anlaşılabilir mahiyettedir.
- İslam'ın temel kaynaklarında açık bir şekilde ortaya konulan inanç esasları dogmatik değildir. Çünkü dogma; belli bir konuda insanlar tarafından ileri sürülen bir görüşün sorgulanamaz bir gerçek olarak dayatılmasıdır. Dogmalarda insanlar veya belirli kurumlar tarafından belirlenen düşünce ve kabullerin başka insanlara dikte edilmesi söz konusudur. Oysa İslam inanç esasları insan ürünü değil, vahiy kaynaklıdır. İnanan insanlar baskı ve zorlama altında olmaksızın dine gönülden bağlanırlar.
- Akı ve iradesi sağlıklı işleyen her insan İslam inanç esaslarını kavramak ve kabul etmek için kimsenin aracılığına ihtiyaç duymaz.
- İslam inanç esaslarının benimsenmesinde kişilerin hür iradeleri ve tercihleri gerekir. Baskı ve zorlama ile bir kimsenin mümin olması İslam'ın özüne aykırıdır.
- İslam'ın inanç esasları bir bütündür. Bu yüzden inanılması gereken şeylerin tamamına eksiksiz bir şekilde inanmak gerekir. İnanç esaslarının bir kısmına inanıp bir kısmına inanmayan kimseler mümin sayılmaz.

İslamın Şartları:

Namaz, oruç, zekat, hac, kelime-i şehadet.

Tevhid: Bir ve tek olmak, birlemek gibi anlamlara gelir. Yüce Allah'ın varlığını ve birliğini kabul edip O'nu tek ve eşsiz yaratıcı olarak kabul etmek tevhid kavramıyla ifade edilir. İslam dini tevhid ilkesine dayalı bir dindir.

Kelime-i Şehadet: Eşhedü enlailahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve Rasulühü.

Ben şahadet ederim ki; Allah'tan başka ilah yoktur.Hz.Muhammed onun kulu ve elçisidir.

Kelime-i Tevhid: La ilahe illallah Muhammeden Resülullah.

Allah'tan başka ilah yoktur. Hz. Muhammed onun Rasulüdür.

Esmâ-i Hüsnâ: Allah'ın en güzel isimleri.

III.ÜNİTE: İSLAM VE İBADET

İbadet; kul olmak, boyun eğmek ve itaat etmektir. İslama göre ibadet; bir müminin Allah'ın (c.c.) rızasını kazanmak için kulluk görevini yerine getirmesi, emirlerine uyması ve yasaklarından kaçınmasıdır. İnsan Allah'a (c.c.) karşı sevgi, saygı ve itaatini en güzel şekilde ibadetle gösterir.

İbadet, ilk olarak namaz, oruç, zekât, hac gibi Allah'ın (c.c.) farz kıldığı, belli kurallara göre yapılan ibadetleri ifade eder. Ancak İslam'a göre ibadet kavramı, vakti ve şekli belirli olan ibadetlerle sınırlı değildir. Allah'ın rızasına uygun olan her türlü iyi ve güzel davranış **salih amel** olarak adlandırılır.Salih amelde ibadet kapsamındadır.

İslam'a göre ibadet sadece Allah için yapılır.Buna göre;

“Abid: İbadet eden, kul

Mabud: İbadet edilen,ilah

Mabed: İbadet edilen yer, ibadethane” dir.

İbadette en önemli gereklilik; samimiyet ve ihlastır. Gösteriş ya da dünyevi bir menfaat için yapılan ibadetin hiçbir değeri yoktur.

İbadet insanı iyiliklere sevk eder, kötülüklerden uzaklaştırır. İbadetler sayesinde yüce yaratıcıyla bağımlı güçlendiren insan iyiliklere yönelir. Allah (c.c.) katında kazandığı değeri kaybetmek istemeyen kişi, O'nun yasakladığı kötülüklerden de uzaklaşır. Allah'ın (c.c.) yasaklarından kaçınmanın da ibadet olduğu bilinciyle yaşar.

CALIŞMA SORULARI:

1) Peygamberimiz bir hadisinde; “Din samimiyettir.” der. Bunun içindir ki İslam dini samimiyeti, Müslümanların ibadet ve davranışlarının Allah nezdindeki temel değerlendirme kriteri olarak benimsemiştir. “Halbuki onlara, Allah'a kulluk etmeleri, ancak dini Allah'a has kılarak O'na yürekten inanıp boyun eğmeleri, namaz kılmaları ve zekât vermeleri emredilmişti. Doğru din de işte budur.” (Beyyine ,5)

Bu metinde imanın hangi boyutu vurgulanmıştır?

- A) Amel B) Hoşgörü C) Kararlılık
D) Merhamet E) Cesaret

2) • “(İnsanlar) devenin nasıl yaratıldığına, göğün nasıl yükseltildiğine, dağların nasıl dikildiğine, yeryüzünün nasıl yayıldığına bir bakmazlar mı?” (Gaşiye suresi, 17-20. ayetler)

• “Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelip gidişinde akıl sahipleri için ibretler vardır.” (Al-i İmran suresi, 190. ayet)

Bu ayetlerde;

- I. akıl,
II. vahiy,
III. duyular

gibi bilgi kaynaklarından hangilerine vurgu yapılmaktadır?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve III.
D) II ve III. E) I, II ve III.

3) İnsanın bilgiye ulaşmasının çeşitli süreçleri bulunmaktadır. Ancak onun bilgiye asıl ulaşmasını sağlayan sahip olduğu bir güçtür.

İnsandaki bu güç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Duyu B) Hayal C) Sezgi
D) Akıl E) Vehim

4) “Ey iman edenler! Size bir fâsık bir haber getirirse, bilmeyerek bir topluluğa zarar verip yaptığınıza pişman olmamak için o haberin doğruluğunu araştırın.” (Hucurat suresi, 6. ayet)

Bu ayette vurgulanan husus aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Haberi getirenin kim olduğuna bakılması gerektiği
B) Bilginin kimden geldiğine dikkat edilmesi gerektiği
C) Edinilen ilk bilgiyle harekete geçilmemesi gerektiği
D) Bilginin kaynağı ve doğruluğunun araştırılması gerektiği
E) Davranışın sebep olduğu sonuçtan yapanın etkileneceği

5) İslam düşüncesinde aşağıdakilerden hangisi bilgi kaynağı olması bakımından diğerlerine göre daha güvenilirdir?

- A) Akl-ı selim B) Vahiy C) İlham
D) Rüya E) Altıncı his

6) Bilgiye ulaşip onu üretebilen bir varlık olarak insanın ulaşamayacağı bilgiler de bulunmaktadır. Bu tür bilgi alanına gayb denir ve bunlara ulaşmak ancak vahiy ile mümkün olabilir.

Buna göre aşağıdaki bilgilerden hangisine yalnızca vahiy yoluyla ulaşılabilir?

- A) Evrenin yaratılışındaki evreler
B) İyi kötü davranışların neler olduğu
C) Geçmiş toplumların nasıl yaşadıkları
D) Ahiret hayatında nelerle karşılaşılacağı
E) Doğrusözün ölçütünün neler olabileceği

7) Aşağıdaki ayetlerin hangisinde vurgulanan bilgi kaynağı diğerlerinden farklıdır?

- A) “Kime uzun ömür verirsek onu yaratılış çizgisinde tersine çeviririz. Hiç düşünmezler mi?” (Yasin suresi, 68. ayet)
B) “... Sen kitap nedir, iman nedir bilmiyordun; ama şimdi onu (Kur’an’ı), dilediğimiz kullarımızı sayesinde doğruya eriştirdiğimiz bir ışık kıldık...” (Şura suresi, 52. ayet)
C) “Allah o su ile size ekin, zeytin, hurma, üzüm ve daha türlü türlü ürünler de bitirir. İşte bunda düşünen bir topluluk için büyük ibret vardır.” (Nahl suresi, 11. ayet)
D) “Yine onlara, ‘Göklerden su indirip de onunla ölü toprağa hayat veren kimdir?’ diye sorsan, hiç tereddütsüz ‘Allah’tır’ derler. De ki: “Hamd Allah’a mahsustur. ama onların çoğu akıllarını kullanmazlar.” (Ankebût suresi, 63. ayet)
E) “Şüphesiz göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün art arda gelişinde akıl sahipleri için gerçekten açık ibretler (ayetler) vardır.” (Al-i İmran suresi, 190. ayet)

8) “Yeryüzünde bulunanların çoğu, kendilerine uyarsan, seni Allah yolundan saptırırlar. Çünkü onlar zandan başka bir şeye tâbi olmuyorlar ve temelsiz bir tahminden başka bir şeye de dayanmıyorlar.” (En’am, 116)

Bu ayette Yüce Allah tarafından eleştirilen davranış aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kültürel gelişme
B) Başkalarıyla menfaat ilişkisi
C) Toplumsal duyarsızlık
D) Doğru bilgi yoksunluğu

E) Ekonomik faaliyetler

9) İslam'ın temel esaslarından birini, birkaçını veya tamamını inkâr etmeye denir. Böyle inkar eden kişiye ise denir.

Boşluklara sırasıyla hangileri gelmelidir?

- A) Küfür-kafir
- B) Şirk-müşrik
- C) Fısk-fasık
- D) Mekruh- kerih
- E) Haram-fasık

10) Allah'ın emir ve yasaklarını, kendi iradesini, çeşitli yollarla seçmiş olduğu peygamberlere bildirmesine denir.

Bu ifadedeki boşluk aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanmalıdır?

- A) Vahiy
- B) Sünnet
- C) Ahlak
- D) Eğitim
- E) Tebliğ

11) İnsanın yaratılışında bulunan ve hayatı anlamlandırma çabalarına yön veren, çalışmakla elde edilemeyen ve inanmayı da içeren, insanın doğuştan getirdiği yetenektir.

Yukarıda tanımı yapılan kavram hangisidir?

- A) Gayb
- B) İhsan
- C) Salih amel
- D) Fıtrat
- E) Eğitim

12) İman, dil ile ikrar kalp ile dir.

Cümledeki boşluğu dolduracak olan kelime hangisidir?

- A) İhsan
- B) Fıtrat
- C) Tasdik
- D) Şüphe
- E) Gayb

13) Dinin farz kıldığı ibadetler başta olmak üzere bütün hayırlı , iyi işleri kapsayan davranışlara ne denir?

- A) Fıtrat
- B) Salih amel
- C) Farz
- D) İhsan
- E) Kibir

14) İslam dininin, ilkelerinin öğrenilmesinde ve yaşanmasında en öncelikli olan birincil ana kaynak aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İlham
- B) Sünnet
- C) İcma
- D) Sezgi
- E) Kur'an-ı Kerim

15) Bir ve tek olmak, birlemek gibi anlamlara gelir. Yüce Allah'ın varlığını ve birliğini kabul edip O'nu tek ve eşsiz yaratıcı olarak kabul etmektir.

Tanımı yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gayb
- B) Tevhid
- C) İhsan
- D) Fıtrat
- E) Tebliğ

16) Kur'an-ı Kerim'de haniflikle birlikte en çok adı geçen Peygamber hangisidir?

- A) Hz. İsa
- B) Hz. Nuh
- C) Hz. Yusuf
- D) Hz. İbrahim
- E) Hz. Musa

17) Aşağıdakilerden hangisi insanı diğer varlıklardan ayıran özelliklerden biri değildir?

- A) Konuşmak
- B) Yiyip içmek
- C) İnanmak
- D) Yazmak
- E) Düşünmek

18) Aşağıdakilerden hangisi dinin insana kazandırdıklarından biri değildir?

- A) Hayatı anlamlandırması
- B) Sorumluluk bilincini güçlendirmesi
- C) İnsanlara faydalı olmayı öğretmesi
- D) İradeyi bilinçli kullanmayı sağlaması
- E) Sorgulamaksızın kabullenmeyi öğretmesi

19) İnsan “Ben kimim?”, “Niçin yaratıldım?”, “Nereden geldim nereye gidiyorum?” gibi anlam sorularına cevap bulmaya çalışır. Bu sorulara en tatmin edici cevabı aşağıdakilerden hangisi verebilir?

- A) Tarihi birikim
- B) Bilimsel literatür
- C) İlahi kaynaklı din
- D) İçinde yaşanılan kültür
- E) Gelenek ve görenekler

20) Akıl sahibi insanların kendi iradeleri ile iyilik ve ebedi mutluluğa ulaştırmasını amaçlayan ilahi kurallar bütünüdür. Tanımı verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefe
- B) Ahlak
- C) Fıtrat
- D) Din
- E) Örf ve Âdet

21) Aşağıdakilerden hangisi tevhit inancıyla çelişen bir yargıdır?

- A) Allah sınırsız ilim ve güç sahibidir.
- B) Her varlık Allah’ı kendi diliyle tesbih eder.
- C) Evreni ve içindeki her şeyi yaratan Allah’tır.
- D) Sonsuz bilgi ve güç sahibi bir tek ilah vardır.
- E) Allah, evreni yarattıktan sonra onunla ilişkisini kesmiştir.

22) “İman edip sâlih amel işleyenlere ise içinden ırmaklar akan cennetler vardır. İşte büyük kurtuluş budur.”
(Buruc suresi, 12. ayet)

Bu ayet aşağıdaki konuların hangisine örnek olabilir?

- A) İman bilgi ilişkisi
- B) İman ikrar ilişkisi
- C) İman amel ilişkisi
- D) İman ihlas ilişkisi
- E) İman tasdik ilişkisi

23) “Kul bir hata yaptığı zaman kalbinde siyah bir iz meydana gelir. Eğer kişi, o hatadan nefsinin uzaklaştırır, af talep eder ve tövbede bulunursa kalbi cilalanarak leke silinir. Aynı günahı işlemeye devam ederse, kalpteki leke artırılır. Hatta bir zaman gelir, kalbi tamamen kaplar.”
Bu hadisten aşağıdaki sonuçların hangisi çıkarılamaz?

- A) Bile bile günah işlemek yanlıştır.
- B) Hatada ısrar etmek doğru değildir.
- C) Kalbi temizlemek insanın elindedir.
- D) Hata eden hatasını gizlemelidir.
- E) Aynı hatayı ısrarla yapmak kalbi kirletir.

24) Faydalanılmayan bilgi, harcanmayan ve hiç kimseye hayrı dokunmayan defîne gibidir.
Bu hadiste bilginin hangi yönüne dikkat çekilmiştir?

- A) Doğruluğuna
- B) Mahiyetine
- C) Kullanımına
- D) Korunmasına
- E) Kaynağına

25) Aşağıdakilerden hangisi insanın manevi ihtiyaçlarından biridir?

- A) Giyinme
- B) Beslenme
- C) Barınma
- D) İnanma
- E) Uyuma

26) Aşağıdakilerden hangisi dinin amaçlarından biri değildir?

- A) İnsan iradesini etkisizleştirmek
- B) İnsana erdemli bir hayat yaşatmak
- C) İnsanın huzurlu olmasını sağlamak
- D) Toplumsal huzuru ve barışı oluşturmak
- E) Hayatı anlamlandırmaya yardımcı olmak

27) “Ancak sana ibadet eder ve yalnız senden yardım dileriz.”

(Fatiha suresi, 5. ayet)

Bu ayette ibadetle ilgili vurgulanan husus aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Allah için yapılması
- B) İçtenlikle yapılması
- C) Bireysel olması
- D) Zorunlu olması
- E) Vakitli olması

28) İslam dinine göre aşağıdakilerden hangisi ibadetlerin yapılış amacı olamaz?

- A) Nimetlerden dolayı Allah'a teşekkür etmek
- B) Dindarlığı ile tanınan bir insan olmak
- C) Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak
- D) Allah'ın emrini yerine getirmek
- E) Ahirette kurtuluşa ermek

29) “Ey iman edenler! Zannın çoğundan sakının; çünkü bazı zanlar günahdır. Gizlilikleri araştırmayın, biriniz diğerinizi arkasından çektişirmesin; herhangi biriniz, ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? Bak bundan tiksindiniz! Allah'a itaatsizlikten de sakının. Allah tövbeleri çokça kabul etmektedir, rahmeti sonsuzdur.” (Hucurat süresi, 11. ayet)
Bu ayeti ilke edinen bir insandan aşağıdaki tutum ve davranışlardan hangisi beklenmez?

- A) Doğruya göre yargıda bulunur.
- B) Öz eleştiri yapmakta zorlanır.
- C) Gıybet etmekten uzak durur.
- D) Fark ettiği yanlışından döner.
- E) İnsanlara karşı iyi niyet besler.

30) “Allah, kendisinden başka hiçbir ilah olmayandır. Diridir, her şeyin varlığı ona bağlı ve dayalıdır. Ne uykusu gelir ne de uyur. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi onundur. Onun izni olmadıkça katında hiçbir kimse şefaet edemez. Onların önlerinde ve arkalarında olanları o bilir. Onun ilminden hiçbir şeyi (dilediği müstesna) kimse bilgisi içine sığdıramaz. Onun kürsüsü gökleri ve yeri içine almıştır. Onları korumak kendisine zor gelmez. O yücedir, mutlak büyüktür.”
(Bakara suresi, 255. ayet)

Bu ayette aşağıdaki konuların hangisinden bahsedilmektedir?

- A) Tevhit inancı
- B) İslam'ın şartları
- C) Evrensel ahlak yasaları
- D) İbadetlerin temel ilkeleri
- E) Peygambere saygı

SORULARIN CEVAPLARINA DERSE
DÜZENLİ OLARAK KATILAN
ÖĞRENCİLERİM KOLAYLIKLA
ULAŞABİLECEKLERDİR. ☺

BAŞARILAR DİLERİM....

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni

HATİCE KARATEPE